

Repressie werkt bij 'soevereinen' averechts, probeer het liever met aandacht en een goed gesprek

Posted on 24 mei 2025 by Bart Jan Spruyt

Naast het grote nieuws over oorlogen en conflicten in binnen- en buitenland, zijn er soms ook berichten over kleinere zaken die weinig aandacht krijgen, maar toch heel veel zeggen over de situatie waarin wij ons bevinden. Zo blijkt er een groep mensen in Nederland te bestaan die zichzelf aanduiden als 'soevereinen'. Ze heten ook wel 'autonomen' of 'autonomisten'. Het gaat hier om een steeds groter wordende groep mensen, het moeten er inmiddels 'enkele tienduizenden' zijn, die de macht van de overheid verwerpen en zelf wel bepalen aan welke wetten en regels zij zich wensen te houden. Zij hebben zich als staatsburgers 'uitgeschreven'.

In april vorig jaar was er al aandacht voor deze groep mensen, toen de veiligheidsdiensten (NCTV, AIVD en politie) een gezamenlijke analyse publiceerden. De AIVD had deze groep al in de smiezen, en publiceerde een rapport over hen – 'vanwege de geweldsdreiging die op korte termijn van hen uit gaat'. Ook in het verslag van de staat van de democratie dat de Raad van State in diezelfde tijd

publiceerde, werden ze genoemd. De groep bestond al langer, maar de coronacrisis, de toeslagenaffaire, de afhandeling van de aardgasschade in Groningen, de stikstofcrisis en de woningnood hebben de uitschrijvers de wind in de zeilen gegeven.

‘Gevoelens van controleverlies’

Daarmee waren de soevereinen niet verdwenen. Afgelopen woensdag liet de Tweede Kamer zich in een speciale zitting door een groep deskundigen bijpraten. Rechtswetenschapper Luuk de Boer (Rijksuniversiteit Groningen) zei daar dat de stijging van de groep van ‘soevereinen’ vooral verband houdt met ‘gevoelens van controleverlies’ waar veel burgers al tijdens de coronaepidemie mee te kampen hebben. De coronaepidemie werd in deze zitting ‘een katalysator voor wantrouwen’ genoemd.

De Hoge Raad heeft inmiddels duizenden brieven ontvangen van burgers die hun ‘contract’ met de overheid opzeggen. De politiek bestaat immers uit een ‘kwaadaardige elite’ die het volk wil onderdrukken en tot slaaf maken. Ze houden hun kinderen van school. Vaak weigeren zij belasting, de verplichte ziektekostenverzekering of verkeersboetes te betalen; soms betalen zij ook geen huur of hypotheek. Daaropvolgende confrontaties met deurwaarders of politie kunnen in een sfeer van bedreigingen of geweld verlopen. Meldingen van geweld en intimidatie stegen van 445 in 2022 naar 716 in 2023 en 771 in 2024 (zei Chris Bakhuis-van Kesteren, voorzitter van de Koninklijke Beroepsvereniging voor Deurwaarders tijdens de bijeenkomst in de Kamer).

Een klein deel van deze autonomen (‘enkele tientallen tot honderd mensen’), zo zei Leo Harteveld (plaatsvervangend directeur inlichtingen bij de AIVD), is zelfs bereid zich actief tegen de overheid, ambtenaren, rechters, journalisten en wetenschappers te verzetten, als het moet met geweld. Omdat zij denken dat confrontaties met het gezag in de nabije toekomst onvermijdelijk zullen zijn, gaan zij al op vechtsporten en verzamelen zij wapens.

We kunnen deze mensen zien als gevaarlijke slachtoffers van onzinnige complottheorieën, als ‘anti-institutioneel extremisme’ dat een serieuze bedreiging voor de binnenlandse veiligheid vormt. Niet alleen de AIVD, de politie en de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid nemen hen serieus. In Leiden is de jonge jurist Itai Siegel een proefschrift over hen aan het schrijven en

zijn eerste bevindingen publiceerde hij vorig jaar in het juridische tijdschrift Ars Aequi.

Enige uitweg

Naast het signaleren van deze groep en het tegengaan van de verspreiding van hun gedachtegoed, lijkt het geboden iets van deze mentaliteit te doorgronden. Hoe komt het dat een groeiende groep mensen zich nadrukkelijk van onze samenleving distantieert en er geen onderdeel meer van wil zijn? Hoe komt het dat zij ontvankelijk zijn geworden voor op z'n minst verrassende theorieën als de gedachte dat de Nederlandse Grondwet helemaal niet meer geldig is omdat koningin Wilhelmina in 1940 naar Engeland is gevlucht? Confrontaties met deurwaarders en ambtenaren, uithuisplaatsingen en gevangenisstraffen zijn al aan de orde geweest. Maar de vraag is of repressie de groep niet alleen maar in het eigen gelijk bevestigt en doet groeien.

Daarom is het goed om te lezen dat (pers)officier van Justitie Bart Nitrauw sinds vorig jaar voor een andere aanpak heeft gekozen. De ervaren en reeds gepensioneerde advocaten Hans en Wim Anker gaan op zijn verzoek met deze autonomen in gesprek om hun uitleg te geven over juridische begrippen, de wetgeving en jurisprudentie. Die gesprekken lopen nog steeds. Volgens Siegel is deze aanpak een heel goed idee. Discussies in de rechtszaal met rechters, van wie de autonomen het gezag niet erkennen, leveren niets op. Aandacht en erkenning en een goed gesprek in een andere omgeving werken dan beter. In tijden van confrontatie en conflict is dit alternatief de enige uitweg.

Wynia's Week *verschijnt drie keer per week,* ***156 keer per jaar****, met even onafhankelijke als broodnodige artikelen en columns, video's en podcasts. De groei en bloei van Wynia's Week is te danken aan de donateurs. Doet u al mee? Doneren kan op verschillende manieren. Kijk* ***HIER****. Hartelijk dank!*